

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
CERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Húsvét

Ne csodálkozzék senki, hogy a keresztény hívőember szívét diadalmas örömmel dagasztja húsvét ünnepén. Jól esik nekünk, öntudatosan boldoggá tesz a feltámadt Krisztus dicsőséges győzelme, mellyel megcáfolatlan, letagadhatatlan bizonysgot szolgáltatott arról, hogy Ő igaz Isten, Ura az életnek és halálnak, s ezáltal csalhatatlanná tette tanítását, melyet hirdetett és a katolikus keresztény vallást, amelyet az emberi — nem üdvösségre vezetőjéül alapított.

Krisztus feltámadása a csodák koronája: a keresztény hitnek alapköve. «Ha Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a mi prédikálásunk, hiábavaló a ti hitek is,» mondotta Szent Pál apostol. De ugyancsak Szent Pál vártanusággal pecsételi meg hitét és tudását, hogy «valóban feltámadt az Ur.»

A feltámadás történelmi tényének megismerése gyűjtötte Krisztus egyházába a népeket és a feltámadásban való biztos hit győzte meg a világot a keresztény tanítás igazáról.

A feltámadás óta áll Krisztus győzelmi jelvénye a kereszt a bazilikák és falusi templomok tornyán, fenn a hegycsúcson és lennt az utszélen, azóta ékesíti a királyi koronákat, de tiszteletben ott van minden jóérezésű katolikus keresztény család otthonában is. A keresztelő pap keresztel jelöli homlokunkat születésünkkor, s ezen a diadalmas keresztben pihen meg üvegesedő szemünk halálos ágyunkon. Még sirhalmainkat is — a halál fölött aratott győzelem jelvényeként kereszt disziti.

«S hogy mégis vannak, akiket sem »hitetlen« Tamás napnál ragyogóbb bizonyágtétele, sem a feltámadt Krisztust látó, vele beszélgető, vele együtt evő, újabb csodáit is látó apostolok világos tanítása és ezt megerősítő vértanui halála sem győzött meg, s Krisztustól megint csodát kérnek, azokhoz Szent Agoston szavait intézhetjük: »a csodaváró maga a legnagyobb csoda, mert nem hisz, noha az egész világ hívő.« A tengerbe sülyesztett hajók ezrei nem fogják medréről kiszoritani annak vitzőgét. Ugyancsak nem fogják megsemmisíteni Krisztus diadalmas feltámadásán nyugvó hitét — sem a bolsevizmúsnak, sem más keresztényellenes áramlatoknak, sem a mindjobban ritkuló pogányságnak tévhite és gyöngé emberi fércműve.

Népek és nemzetek 1900. év óta Péter apostol szavával hir-

detik: »Te vagy Krisztus, az élő Istennek Fia! «és »Kihez menjünk? Hisz az örökélet igéi Nálad vannak?« Százmilliók húsvéti allelujája ezt az apostoli vallomást ismétli és hiába, minden támadás, üldözés, elnyomás dacára is a lelkekben nem vész el, hanem újra-újra él a boldogító hit a feltámadt Krisztusban.

Az Örök Igazságtól származó embert ideig-óráig lehet ámitani, félrevezetni fél igazságokkal, megtevesztő ravasz trükkökkel és hazug-légvárakkal, az emberiség azonban lelke mélyén a tiszta igazság fehér kenyere éhez. És ezt nem a »felvilágosultak« boszorkány-konyhájában sütik számára. Ott csak kétely, csak bizonytalanság, ott csak kiábrándulás jut a terítékre.

Az értelmes, gondolkozó ember — az élet sorscsapásai alatt — keserűen ébred és jön reá gyöngeségére, gyarlóságára és megszólalt lelkiismerete alapján büneinek kinzó, idegtépő rutságára. Érti, hogy magában tehetetlen, embertársai hasonló lelki rokantak, segítség, menekvés, lelki felszabadulás, megnyugvás után sóhajt. Vigaszt, lelki békét, harmonikus örömet semmiféle társadalmi vagy nemzeti irányzat nem nyújt neki.

Örökbarátsági, megneemtámadási, szövetségi szerződéseket köt, ligát, népszövetséget szervez, hogy a világbéke áldásait hintse az erre szomjazó milliárdoknak. És amikor a barátok egymást ölik és pusztítják, amikor évtizedeknek, századoknak keserves munkájával kiküzdött eredményes alkotásai, »az emberi kultúra gyöngyei« pár hét, sőt egy-két óra alatt bombák játékszeri lesznek, akkor jön reá drága tandíj lerovásával, hogy világbéke — lélek békéje nélkül — fából vaskarika.

Világrések tragikus összeomlása után eszmél reá, hogy az egyén, a család, a nemzetek, az egész társadalom hönöhajtott békéje — a népek vezéreinek megértő szelleme és felelősségérzete a lélek harmonikus rendezettségén, az Istentől való függőség és szigorú felelősség alappilléreire, tehát a lélek benső békéjén nyugszik.

A lélek belső békéjének pedig egyetlen forrása: Krisztus isteni tanítása: az evangélium. A feltámadt Krisztus ezzel köszöntötte apostolait: »Békesség nektek, Én vagyok!« Az Ő szeretetparancsából jószándék, megbocsátás, türelem és igazság fakad.

Miért nem e csodálatos forrásból iszik tehát — a szenvedélyeitől elvakult, pokoli gyűlölködéstől elvadult emberiség?

Miért dobta el kezéből Krisztus keresztyét az ember, hogy kardot, fegyvert, bombát ragadjon és gyilkolja egymást?

Elveszett, elhalványult a hite és emiatt megfogyatkozott a szeretete.

Pedig nem élnek és nem pusztitanak büntetlenül. Krisztus feltámadt, Krisztus él! Remegve és gyötrődő kétségbeeséssel állnak majd elébe azok is, akik most keresztyét: a szeretet jelvényét megtapossák.

A mi kötelességünk, népünk és hazánk üdvösséges szolgálata

csak az lehet, hogy rendületlenül ragaszkodjunk a feltámadás szikláján nyugvó szent hitünkhöz, nagy apostolunk: Szent István bevált hagyományaihoz és éljünk is ezek szerint

Ne csak szívünk boldog érzelmével, ne csak ajkunk diadalmas énekével köszöntsük a feltámadt Krisztust, hanem rendezzük és alakítsuk életünket az Ő békét, haladást, boldogságot adó igaz tanításai alapján. Csak így lesz és marad velünk áldásával és oltalmával a diadalmas Jézus! —ly.

TELEKI PÁL

a nemzet nagy tanítómestere nincs többé: sirjában pihen.

Most amikor a háború pusztító fergetege a magyar határok mentén süvölt, amikor a világ-hírű tudós kivételes bölcsességére, a páratlan képességű és csodás fegyverzettségű államférfiú éleslátására és biztos utmutatására volna szüksége nemzetünknek, a népet féltő, hazát gyarapító, fajtáját erősítő vezér nem hallatja irányító, oktató és biztos célt mutató szavát.

E nehéz sorsdöntő órában nem futhatott el öntudatos, józan eszéjárásának birtokában az a férfiú, aki a tizenhét éves forradalmi öncsonkítás óta — Párisban, Genfben, Bécsben az ellenségek túzespoklában bátran és felemelt fővel védte minden időben hazáját és magyar fajtáját, s aki eredményekben gazdag munkáséletével tanított minden magyart arra, hogy a keresztény tiszta

erkölcsi felfogás önzetlen, áldozatos munkára és lelkiismeretes kötelességteljesítésre, a valódi, nem hangzatos hazaszeretetet a faji közösség tudatos és hű szolgálata, a gyengébb testvérek odaadó segítségére kötelezi a haza minden polgárát.

Nem hagyhatta sorsára világos önszántában nemzetét az a férfiú, aki tudását, elpusztíthatatlannak látszó munkaerejét, kivételes politikai és diplomáciai képességének gazdag tárházát, ősi, szívéhez nőtt birtokát — mind-mind a haza oltárára helyezte. Vérétől pirosuló tilalomfát állított a budai hegyek ormára, hogy az idegen népek visszariadjanak a magyar függetlenség és szabadság elrablásától, Szent István késő unokái pedig sohsem feledjék, hogy mivel tartoznak a véráztatta, ezeréves magyar földnek.

A huszadik század Széchenyi István-ját

fogja benne tisztelni a magyar történelem. Országgyarapító, a szebb és jobb magyar jövőre előkészítő alkotó munkásságát századokig hálásan fogja emlegetni a késő utókor. Alig volt még államférfiú, akinek államférfiúi bölcsességében, érett mindig egyenes megfontoltságában annyira bizott volna a magyar nép, mint Teleki Pálban. Nem kérte a fényt, sem a diszt és rangot, hiuság sohsem vezette. De nem is hízelt és tömjénezett senkinek. Sokszor kemény és őszintén feddő szavakat használt, amikor azt látta, hogy munkatársai vagy a nép egy rétege, csoportja nem áll hivatalosa magaslatán. Ellenei neki is voltak, de még ezek is tisz-

telték puritán, tiszta életét. Válságos korunknak »legemberebb és legmagyarabb magyarja« volt, akinek nevét a felszabadult országrések magyar testvéreivel együtt áldjuk, nemes emlékét megőrizzük és feledhetelen tanításai, munkában önmagát felörlő példája nyomán kötelességeinket hazánk és népünk iránt odaadóan, becsületesen teljesíteni fogjuk.

Bucsuzunk tőled mi is körösmenti magyarok — Teleki Pál. Vigasztalan, gyötrődő szívvel helyezi el hálavirágát sirodon a magyar falu népe és azt kéri a Mindentudó Isten könyörülő irgalmától, hogy áldjon meg mindazért, amit hazánkért, népünkért tettél!

Isten veled!

Bárdossy László

Gróf Teleki Pál halálával megüresedett örökének betöltését — Horthy Miklós kormányzó úr öfőméltósága — a kormány eddigi külügyminiszterére Bárdossy Lászlóra bizta.

Bárdossy László a Teleki-kormány minisztereit kérte fel az egyes miniszteri tárcák vállalására és kormányának tagjaival letette az esküt a Kormányzó Úr kezébe.

Bárdossy László élete delén álló férfi. Ötven éves. Fiatalabb éveiben a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban teljesített szolgálatot, majd 1922-ben a külügyminiszteriumban nyert beosztást. Hatalmas jogi tudása, nagyszerű nyelvtudása, széles látóköre nagy tekintélyt szerzett kiváló egyéniségének a külföldi államok diplomáciai karában is. Az utolsó években mint

Magyarország bukaresti követe folytatott igen értékes diplomáciai működést. Kiváló szolgálataiért Csáky István gróf halála után Magyarország Kormányzója a külügyi tárca vezetésével bizta meg.

A belpolitikával eddig keveset foglalkozott ugyan, de bizonyára élénken kísérte figyelmével az új magyar reformkor szak közgazdasági és szociális menetét.

Megnyugtatónkra szolgál — bemutatkozása alkalmával tett ígérete, hogy Teleki Pál politikai célkitűzéseit és kormányzati irányelveit kívánja mindenben követni.

A legküzdelmesebb korszakban vállalta nehéz és terhes feladatát. Az ország népe bizalommal tekint működése elé és munkájára Isten áldását kéri.

Olvass és okulj!

A tények beszélnek

Mit csinál a kormány és mit csinált érdeklünkben a Magyar Élet Pártja? Halljuk léptenyomon a rövidlátó vagy rosszindulatú emberektől. Sem Teleki Pál, sem a kormány nem szorult reá a mi védelmünkre. De hogy tisztán lássanak a megtévesztett balgák is, alantiakban felsorolunk néhány olyan cselekvést és adományt, amely a napnál is világosabban tanúsítja, hogy a kormányzat hivatása magasztán áll és minden lehető elkövet a nép és ország sorsának javításán.

BELICZAY MIKLÓS főispán és vitéz MÁRKY BARNA alis-

pán vállvetett közéleti munkája és szociális érveke jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy alább felsorolt és mindenkitől ellenőrizhető, megcáfolhatatlan adatok és tények, csak vármegyénk területén felhasznált és csak a békésmegyei nép javára fordított államsegélyek és intézmények mennyibe kerültek az államnak.

Figyeljük a közérdekében felhasznált pénzádományok nagyságát, de ugyanakkor gondoljunk arra is, hogy mily jelentős segítség, kulturális, közgazdasági és egészségvédelmi haladást biztosítanak ezek vármegyénk lakosságának!

Mit kapott Békésvármegye pár év alatt?

A belvizek által megrongált

házból teljesen újonnan felépítettünk 154 drb-ot és teljesen aláfalazva kijavítottunk 843 drb-ot, összesen 997 drb-ot, erre egyszer s mindenkorra segélyképpen folyósítottunk: 191.394 pengőt, kamatmentes kölcsönként pedig kiutaltunk 109.043 pengőt, összesen 300.437 pengőt.

Az Ármentesítő Társulatoknak

kizárólag csak is csatornázási munkálatoknak az elvégzésére az alábbi felosztás szerint:

Alsó Fehér-Körös Árm. Társulat 536.000 pengőt. Ivánfenéki Árm. Társulat 252.000 pengőt. Hosszúfoki Árm. Társulat

Társulat 190.000 pengőt, Körös-Tisza-Marosi (vármegyénkre illetően) 154.944 pengőt, Berettyó Társulat (vármegyénkre illetően) 129.600 pengőt, Sebes-Körös Társulat 70.950 pengőt, tehát összesen: 1.333.494 pengőt utalt ki. Ezzel az összeggel kapcsolatosan nyilvánvaló, hogy — eltekintve ennek rendkívül értékes beruházást jelentő jellegétől — az egész összeg az utolsó filigrán munkadíjként fizettetett ki.

A Családvédelmi Alaphól

vármegyénk részére előirányoztatott 700.000 pengő, amelyből eddig de facto kiutalást nyert vármegyénk részére 300.000 pengő.

Vetőmag akciók:

11.578 q búza à kb. 20 P.	231.560 P.
4.850 q zab à 20 „	97.000 „
6.425 q tavaszi árpa 20 „	128.500 „
4.440 q tengeri 20 „	88.800 „
1.095 q köles 20 „	21.900 „
117 q tavaszi buza 20 „	2.340 „
tehát összesen: 570.100 P.	

Zöldkeresztes egészségházak:

Békésen 36.000 pengő értékben, amely összegből a kormányzat nyújtott 10.000 pengőt.

Bélmegyeren 16.000 pengő értékben, amely összegből a kormányzat nyújtott 7.500 pengőt.

Endrőd községben 20.000 pengő értékben, amely összegből a kormányzat nyújtott 8.000 pengőt.

Békéscsaba megyei városban 44.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 22.000 pengőt.

Szeghalom községben 150.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 80.000 pengőt.

Körösladány községben 16.500 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 12.500 pengőt.

Köröstarcsán kibővítésre államsegély 25.000 pengő.

Ócsöd átépítésre államsegély 4.500 pengő.

Kondoros átépítésre államsegély 4.500 pengő.

Napközi otthonos óvodák:

Orosháza községben a Rákóczi telepen 22.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 10.000 pengőt.

Orosháza községben szőlők között 22.000 pengő értékben, mely összegből a kormányzat nyújtott 10.000 pengőt.

Nagyszénás községben államsegély 6.300 pengő.

Vésztő községben államsegély 6.500 pengő.

Békésszentandrás községben 20.000 pengő értékben, mely összegből államsegély 18.000 pengőt.

Kétegyháza községben 20.000 pengő értékben, mely összegből államsegély 11.000 pengő.

Zöldkeresztes tejakció céljaira:

a belügyi kormányzat 1940. évben összesen 115.000 pengő segélyt utalt ki, amely összeg teljes egészében fel is használtott. 1941. évben ugyanezen célra 37.000 pengő. Veszélyeztetett csecsemőknek dajka-tejtel való ellátására kiutalva 5.800 pengő. Cukorakcióban 1940. évben 60.800 pengő. Cukorakció 1941. évben 20.000 pengő.

Ugy vélem, különösen figyelemre méltó az az esemény is, hogy vármegyénk jövőbeni fejlődésének egyik legnagyobb horderejű problémája: a békési kikötőnek munkálatai befejeződ-

tek és annak teljes kiegészítése képpen a legmodernebb gabonatárház építésének megkezdése pedig ugyancsak megindul a folyó esztendőben kb. 300.000 pengő értékben.

Ennek a hálózatnak kiépítését jelenti az is, hogy egy kisebb befogadó képességű tárház Endrőd községben már felépült és rendeltetésének már át is adott. E tárház értéke kb. 50.000 pengő.

Mindez Békésvármegye népének javát és haladását szolgálja. Pedig vármegyénk eléggé hátul kullog a jóval nagyobb állami támogatásban részesült közületek között. Mellőznünk kellett továbbá — pontos adatok hiányában — a Kultuszminiszterium kulturális alkotásait is, amelyek szintén igen jelentős összegre rúgnak.

Mondhatja-e tehát józaneszű és lelkiismeretesen gondolkodó ember azt, hogy a Magyar Élet Pártja támogatásával működő magyar kormány — honvédségünk nagyszerű fejlesztésével párhuzamosan — nem végzett-e a késői jövőbe kiható eredményes, alkotó munkát és nem igyekezett-e emberfeletti erőfeszítéssel segíteni a magyar falu jogos és méltányos kívánságain?

A való igazság megdönti a hazug rágalmazást.

A tények világosan beszélnek!

A honvédelmi miniszter az egész ország területére elrendelte a honi légvédelmi készültséget

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Úr az ország egész területére elrendelte a honi légvédelmi készültséget.

A közvilágítás elsötétítését a honvédelmi miniszter által már kiadott rendelet alapján kell végrehajtani.

Az épületek, üzletek és egyéb helyiségek szabadba szűrődő fényeit el kell sötétíteni. Géperejű, állati és emberi erővel vont járművek a sötétség beálltával csak az előírt fénycsökkentő berendezésekkel közlekedhetnek.

A hatósági légoltalom végrehajtószervezet tagjai az illetékes légoltalmi parancsnok rendelkezései szerint vonulnak be a kijelölt készültségi helyeikre.

A lakóházak (házcsoportok) őrséparancsnokai és helyettesei ellenőrizték a szükség-óvóhelyek és padlásteretek állapotát, az őrség felszerelését valamint az épület és a berendezések előírásos elsötétítését.

Végül a honvédelmi miniszter úr felbívja az ország lakosságát a fegyelmezett magatartásra és arra, hogy a hatósági utasításokat mindenki a leghigorúbban tartsa be úgy a köz mint a saját érdekében.

Egyházi híradás

Példát adtak — az idősebb nemzedéknek levente-ifjaink és a Németországba induló munkásleányok. Háromszáz tizenöt évenfelüli levente és hatvan munkásleány csoportosan vonult a templomba, hogy a husvéti szentgyónás és szentáldozás végzésével legszentebb katolikus keresztényi kötelességét lerója és Krisztus szent testével meg erősödve folytassa az élet és munka nagy harcát. Harsányi László főjegyző apostolkodása és a levente oktatóikar odaadó kötelességteljesítése őszinte köszönetet és hálát érdemel.

A mezőgazdasági cselédek husvét mindkét ünnepén végezheti a kötelező husvéti szentgyónást. Kérjük a cselédtartó gazdákat, hogy engedjék és buzdítsák cselédeiket a lélektisztulás és Istenhez közeledés szent cselekvésére.

Fehérvasárnapon reggel fél 8 órakor az első gyónók járulnak az Oltárszentség vételéhez. A belterületi iskolások szombaton délelőtt 11 órakor, a külterületiek szombaton délután 4 órakor végzik szentgyónásukat. Akik nagyon messze laknak, s belterületen rokonságuk nincsen, azok fehérvasárnap reggelén 7 órakor gyónnak. Szentáldozás után a Női-Liga és az Oltár-egyesület vezetői szeretetlakomán vendégelik meg Krisztus kis bajnokait.

A summásleányokhoz és idegenbe távozó munkástestvéreinkhez is volna néhány szavunk. Ne felejtsek el a régi szép szokást! Indulásuk előtt vegyék ök is magukhoz az Ur Jézus áldott szent testét. Isten kegyelme nélkül beteg a lélek, sivár és satnya az élet és munkakedv. Isten áldására minden embernek szüksége van. Hogy várhatjuk ezt akkor, ha elzárjuk szívünkötől az életet, egészséget és munkaerőt adó Istent? Az élet kísértésekkel és veszélyekkel háborítja a küzködő embert. Mennékvés és oltalom Jézus segítségével nélkül nincs. Saját érdekét és jövőjét szolgálja, az, aki állandó kapcsolatot keres Jézus Szent Szíve irgalmas jóságával és áldó szeretetével. Jöjjetek hát Hozzá mindnyájan!

Hitbuzgalmi egyesületeink havi ájtatosságukat az alábbi időrendben tartják: Szent Ferenc III. rendje április 20-án, d. u. fél 3 órakor, az Oltár-egyesület ugyanazon napon délután fél 4 órakor, a Jézus Szíve Szövetség Női csoportja április 27-én d. u. fél 4 órakor, a Leány-Egyesületek május 1-én, d. u. fél 6 órakor, a Férfi-Liga május 3-án délután fél 6 órakor tartja havi ájtatosságát, illetve összejövetelét.

A nagybőjti hitvédelmi előadások befejezést nyertek. Az egyházközségi képviselőtestület és családmegbizottak szépszámu csoportja, váltakozva 60—70 vezető katolikus hallgatta a szombatesténként tartott »szemináriumi előadásokat.« Feketevasárnapján csaknem valamennyien szentséghez járultak.

Szent László-ünnepély Nagyváradon

A nagy király ősi egyházmegyéje május 11-én — a felszabadulás nagy kegyelméért — a hála és tisztelet adóját óhajtja leróni Szent László király, egyházmegyénk védő pátrónusa előtt. A régi időben Nagyvárad híres bucsujáró hely volt. Szent László sirjánál sok csoda történt. Hozzá még királyaink is elzárándokoltak. Ezt az ősi szokást akarja feleleveníteni és évenként állandósítani a várad egyházmegye katolikus hívőserege. Nagyvárad város külön is hódol a nagy király emlékének, mert e napon állítja fel Szent László lovas szobrát a Szent László-téren.

Beliczay Miklós főispánunk kérelemmel fordult a MÁV elnökgazdátjához, hogy a békésmegyei katolikusok részére külön vonatot indíttasson Nagyváradra. Ha ez sikerül, Endrőd és környékéről hatalmas tábor indul Szent László ősi városába a bucsus ünnepségre.

Nagyvárad katolikus népe három napos lelkigyakorlattal készül a nagyszerű ünnepségre. Május 10-én, szombaton este fátylakörmenetben viszik át Szent László ereklyéjét a püspöki székesegyházból a Szent László templomba, ahol ájtatosságot tartanak.

Május 11-én reggel 8 órakor az összes plébánia templomokban szentmise és közös szentáldozás lesz. Délelőtt fél 10 órakor a Szent László-téren felállított díszoltáron elhelyezett ereklye előtt szentmisét és predikációt mond az egyházmegye főpásztora. Szentmise után a papság és hívek körmenetben kísérik vissza Szent László ereklyéjét a püspöki templomba.

Délután a Rédey-kertben májális ünnepély a vidékről összesereglett hívek részére.

Az indulás május 11-én a hajnali órákban, visszaindulás pedig délután 6 órakor történik ha a külön vonat biztosítva lesz. Erről a híveket mindenütt kellő időben értesítjük.

Husvétután megindul a fájdalmas kápolna építése a központi temetőben. Valószínűleg ravatalozót is létesítünk.

Egyesületi hírek. A „Dolgozó Leányok“ egyesületének három tagja részt vesz a budapesti vezetői kurzuson. A „Kalász“ a KLOSZ és a Dolgozó Leányok Egyletének tagjai részére Kiss Sándor nagybőjti lelkigyakorlatot tartott. Százötven hajdon járult épületes buzgósággal a szentségekhez. A Legényegylet új tagjai közé a 18 éven felüli leventék is beléphetnek. Az új tagok felavatását Pünkösöd másodnapján végezzük. Az Öregkerti Szent Imre Munkáskör-egyleti székházat vásárolt. A Nagylaposi Legényegylet élénken folytatja kulturális munkáját. Kalmár Ákos tanító hetenkint felvilágosító előadást tart részükre Tanulnak az öregkerti legények is.

Az endrődi templom belső »csapóajtói« elkészültek. Legutóbbi jelentésünk óta a következők adományai érkeztek a plébániahivatalhoz: Dr. Tüköry József—Körösvidéki rt. 50—50 pengő, Varju József 20, vitéz Baranyai Istvánné, Varju Elek, Varju Ferenc, Varju György, Pintér János és özv. Dávid Andrásné 10—10 pengő, Gellai András 6, özv. Varju Istvánné, Kajla István, Nagy Sándor (Amerika) 5—5 pengő, özv. Gyuricza Miklósné újabb gyűjtése 3.20, Duda Lajos 3. Szurovecz György 2, Valuska Mátyás, Fekécs Lajos 1—1 pengő, többen a perselyben 33 pengő. Isten áldása jutalmazza a szíves adakozókat.

Májusi litániák. Régi szokás szerint Krisztus édesanyjának, a Boldogságos Szűz Máriának tiszteletére május hónap folyamán minden este 6 órakor litániát mondunk. Hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap szentbeszédben elmélkedünk Nagyasszonyunk csodás erényeiről. E válságos idők külön is felhívják figyelmünket arra, hogy Magyarország Védasszonyának közbenjárását buzgó és állhatos könyörgéseinkkel megnyerjük hazánk és magyar népünk sorsának jobbrafordulása érdekében.

Tavaszi időrend. Április 24-től kezdődőleg a vasár- és ünnepi szentmisék a belterületi templomban fél 8, 10, és negyed 12 órakor, a külterületi iskolákban 10 órakor kezdődnek. Hétköznapokon 6, negyed 7, 7 és fél 8 órakor kezdődnek a szentmisék. Az ünnepi és előtti vecseryék délután 3 órakor, a szombat délutáni litániák és rózsafüzér imádság 6 órakor kezdődik. Ez az időrend Szent Mihály-napig tart.

Testvérek! Adakozzunk tollat, párnát, törülközőt, lepedőt, takarót az endrődi Vöröskereszt fiókegylet javára. Az adományokat hetenkint pénteken délután 4 és 6 óra között a sekrestyeházban veszik át a vöröskereszt megbizottak.

Leányok. Faluhelyen sok jó ravaló fiatal leány szeretne szerzetesnő lenni, de nem tudja, hová forduljon kérelmével. Felkérjük azért a főtisztelendő plébános urakat, szíveskedjenek az ilyen jóindulatu és magukban a zárdai életre hivatást érző, egészséges, erőteljes, erkölcsös leányokat kérésükkel a kolozsvári szentferencrendi nővérek főnöknőjéhez irányítani, aki több ilyen leányt felvesz jelöltnek és kiképezet betegápoló nővérnek. Ezért csak olyan pályázzék, aki a betegápolás nehéz munkájára kedvet és hivatást érez magában. A kérvényezők pontosan írják meg a saját címüket is, hogy a választ rendesen elküldhessük saját címükre. A felvételtől vagy fel nem vételtől mindenki külön értesítést kap. Ezen értesítés előtt senki sem jöjjön személyesen Kolozsvárra, mivel esetleg fölösleges kiadást okoz magának. Aki közelebbit akar megtudni, forduljon az alábbi címhez: Szentferencrendi nővérek Tisztelendő Főnöknője, Kolozsvár. Kliniká.

Felvétel a kőszegi és budatényi misszióházakba. Az Isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két misszióházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Ige Társaságában hithirdető papok akarnak lenni. Érettségi bizonyítvánnyal jelentkezők azonnal a rend noviciátusába nyerhetnek felvételt. A felvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házfőnöksége, Kőszeg.

A betegek és öregek havi gyóntatását belterületen május 5-én, külterületen május 6-án végezzük. Lelki békéhez és vigaszhoz, valamint a test ellenálló erejének növeléséhez vezetheti a szentségek vétele szenvedő testvéreinket. A hozzátartozók tehát ne mulasszák el a bejelentést a sekrestyében.

Külterületi szentmisék rendje. Április 14-én a csejti iskolában, április 20-án a Szent Imre és Polyákhalmi iskolában, április 27-én a nagylaposi és varjasi iskolában, május 4-én az öregkerti kápolna iskolában, május 11-én a csejti és nagylaposi kápolna iskolában mutatunk be szentmiséket.

Testvérek. Még mindig sokan nem végezték el a kötelező husvéti szentgyónást. E megtévedett szerencsétlen katolikusok elzárják lelküket Krisztustól. Az élet sok csapása nem elég lecke és figyelmeztetés! Elpusztul az a nép, amelyik elfordul Istenétől.

Hirdessen lapunkban

Az Igazság győz!

Husvét ünnepén diadalmas magyar zászlók lengenek a délvidéki városok és falvak tornyain. Hirdetik, hogy az igazságot meg lehet csufolni és gyalázni ideig-óráig, de az győzelmesen felkél sirjából és szétrombolja a hazugság elvakultság kártyavárait.

A párisi környéki békék műállamai után, a „kísántant“ legerősebb balkán hatalma is megdőlt és sirjába hullott.

A magyar kormányzat és a nép is ezt az államot bicskúta legjobban, mert nem árulásért, nem hátbatámadásért kapta soha nem remélt országrészeit. Vitéz, elszánt, hazaszerető nép a szerb is, horvát is. A magyar nagylelkűség el tudta felejteni idegbeszakadt testvérei üldözését, elnyomatását tudott az idő hegyesítő gyógyításába is remélni és baráti szövetséget kötött a jugoszláv állammal.

Megint beigazolódt az azonban hogy ahol a katonaság politizál, ott széthullás, nemzeti szerencsétlenség zuhan az országra. A belgrádi tisztiforradalom elűzte Jugoszlávia éret, komoly kormányfőit, felrugta a háromhatalmi szövetség és ehhez tartozó államokkal való kapcsolatait. Ang-

lia mellé szegődött, sőt több alkalommal — arculütötte a „baráti együttérzés“ követelményeit repülőgépek támadásokkal mutatta ki a magyarság iránt érzett szimpáthiáját.

Mindennek van határa. A magyar szép szóra, jószándéku közeledésre hajlik és megbecsüli azt, de a meg nem érdemelt támadásokra visszaüt.

Másként gondoltuk a megegyezést a szerb néppel. Mostani forradalmi vezetőik balgaságán mulott és csak ezeknek köszönhetik hogy országuk romokban hever és hogy mai nagyságában soha többé fel nem támad.

A horvát nép kikiáltotta függetlenségét és különválását.

A magyar honvédek a régi magyar területek visszacsatolásával tesznek eleget Trianon kegyetlen barbárságának. Hisszük és tudjuk hogy a multból tanult nemzet és még egyszer nem teszi könnyelműen kockára széthúzásával, korlátolt képességű akarnokok idéltlen maszlagainak követésével az ezeréves ország területi nagyságát és drága földjét.

Szivleljük meg Teleki végrendelező szavait: „egy kell, hogy az ország mindig erős maradjon: a nemzet belső lelki egyensulya, önmagában (és nem másban) való bizodalma“

Lángban a Balkán.

Április 6-án felcsapott a háború pusztító tüze déli határunk mentén. Jugoszlávia elkergette a tengely-hatalmakkal szövetségi megállapodást aláíró kormányát, trónra emelte az ifju Petárt, mozgósított, segítséget kért Angliától és Amerikától, szóval kihívta maga ellen — szőszegésével — Német- és Olaszország büntető válaszát.

Nyolc napig vár a két nagyhatalom, hogy észreler és átvesszeli a forradalmi lázat a szerb kormány. Sikertelenül. Sajnáljuk a jobb sorsra érdemes szerb népet, de értetlennek találjuk az ország vezetőinek magatartását akkor, amidőn a hármashatalmi egyezség aláírásakor területi biztosítékot, sőt Szaloniki átengedésével a Aegei-tengerre kikötőt nyert és így valóban a Balkán Irányító állama lehetett volna. Ribbentrop külügyminiszter még azt is megígérte, hogy Jugoszlávián idegen haderő nem vonul át. Az ország politikai függetlenségét s szabadságát garantálták. Az angol-párti katonatisztek összeesküvése azonban sirjába döntötte Trianonnak ezt az alkotását is.

A német és olasz haderő óriási fölényvel indult megfenyítésére a szerb árulásnak. A híres szerb-horváth hadierény nem tud ellenállni — a hadi csodazörnyeknek

és mire e sorok napvilágot látnak, Jugoszlávia nagy részén német-olasz győzelmi zászló lobog.

Általános felháborodást váltott ki az ország lakosságából, hogy szerb repülőgépek bombákat bóbáltak Szeged, Pécs, Villány és más magyar városokra. A magyar repülők nagyszerű munkát végeztek Két nap alatt 10 repülőgépet lőttek le. A magyar kormány erős tiltakozást jelentett be a barátság-talan és indokolatlan támadás miatt a jugoszláv kormánynál.

Testvér!

Láthatod, hogy a világháború dühöngő vérzivatarra egymásután sodorja pusztulásba a nemzeteket.

De biztos vagy-e abban, hogy holnap nem kerül sor reánk is?

Hallod, hogy a vadvíz és más elemi csapások falvakat, várme gyéket, országrészeket tesznek koldussá, hajléktalanná.

Mit szólnál hozzá, ha legközelebb a te mindennapi kenyered elvesztéséről adnának szomorú hírt a lapok?

Tudod jól, hogy népek, családok, s az egyes ember lelki békéje is a Gondviselő Isten kezében van.

És te gyalázkodó káromlásaidal, templomkerülő, istentelen szokásaidal dacolni mersz az Élet Ura, lelked Alkotója és Örök Birájával?

Nincs homlokodra írva, hogy mikor számolsz előtte hálátlan életedről, bűneid sokaságáról? Talán még soká de lehet, hogy ma.

És mégsem térsz eszedre? Földi életed békéje, verejtékes munkádon Isten áldása, biztos halálo után Isten boldogító irgalma nem elég jutalom — tengernyi bűnöd őszinte megbánásáért.

Nézz a keresztre. A kinosan szenvedő Krisztus panasz szavait hallhatod: fiam! miért hagytál el engem?

Nyugodt lelkiismerettel tudsz-e fnelelni Megváltód szemrehányó kérdésére?

Ne gyötörd, ne bánts tovább kegyetlen elvetemültségeddel, vakmerő, konok megátalkodottságokkal.

Még a társadalom kivetettjei: az utszéli zsványok is megkegyelmeztek olykor áldozataiknak! Csak te nem érzed könyörületet lelked megváltója: az ártatlan Krisztus iránt?

Ha még egy parányi jóérzés van benned, oda borulsz eie és rácsókolod szent sebeire őszinte bánatod, komoly megtérésed és életjavulásod nemes érzésének könyörgő áhitatát.

Ne késs, lehet hogy holnap már nem lesz időd erre!

Jézus hív és vár! Siess hozzá.

HIREK

Kinevezés. Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó kegyuri bemutatás alapján Glatz Mihály pápai kamarás, csorvási plebánost gyulai plebánossá nevezte. A nagyváradi egyházmegye egyik legkiválóbb papját kapták lelkipásztorokul a gyulai testvérek. Molegen gratulálunk.

XII. Pius pápa apostoli áldását küldte a kibővitendő kőszegi missziós szemináriumra. Apostoli Áldását küldte a kibővitendő kőszegi missziós szemináriumra és mindazokra, akik ennek a tervnek a megvalósításában közreműködnek. A terv felkarolását Dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás és még több püspök pásztorlevelében ajánlotta.

Telepítés. Nagyvárad ősi Káptalanja 3600 hold földet ajánlott fel telepítés céljaira a magyar kormánynak. Ime, újabb cáfolata annak az egyházellenes, népámító irányzatnak, hogy a katolikus anyaszentegyház papjai nem értik meg a kor szavát és nem sietnek segítségére a nép szociális jogos kívánságainak. Felhívjuk Endrőd és a katolikus hivat, hogy az ő katolikus egyházi-földből ne engedjék kismizmizetni magukat, hanem aki teheti és szereti a magyar földet, jelentkezék a telepítésben való részvételle. Mint értesülünk, nagyon méltányos áron és igen kedvező feltételek mellett juthatnak — hosszú lejáratu köl-

csön biztosításával — a földhöz az igénylők. Jelentkezni lehet Harsányi László főjegyzőnél és az Endrőd-Gyomai Takarékpénztárban Kappel Károly főkönyvelőnél.

Békésvármegye Állispánja tervbe vette a gyoma-endrői közut átépítését befonra. Régi vágyát teljesíti népünknek jószág alispánunk, akire hálával gondol a két község lakossága.

Pénzét kamatoztassa, kölcsönért forduljon ősi pénzintézetünkhöz: az Endrőd-Gyomai Takarékpénztárhoz. Mint a Futura helyi főmegbízottja mindennemű gabonáját is a legmagasabb áron veszi.

Mezőgazdasági hírek.

A szegedi kendergyár kiskirálysági telepe (Gádoros mellett) a kenderkóró termést a következő áron veszi át: az I. osztályú lombmentes kenderkóróért a gyár a termelőnek métermázsánként 13.50 pengőt, a II. osztályúért 9.50 pengőt fizet. A levágott állapotban 125 cm-nél hosszabb kenderkóró I. osztályú, míg a II. osztályú az előbbinél rövidebb, de legalább 60 cm. hosszú. Az árak a termelő vasuti-állomásán a termelő által vagonba, vagy uszályba rakott kóróra vonatkoznak. A berakás utáni költséget a gyár viseli. Amennyiben a kenderkórót lelombozva adja át, akkor a fenti ár kiegészítésével — lombozási díj címén — minden mázsa után 25 fillért kap. Kisholdankint — az időjárástól és a talaj minőségétől függően — 25—35 mázsa kenderkóró terem. Érdeemes tehát foglalkozni termelésével.

A Futura a vele szerződést kötő gazdáknak a következő árat fizeti mázsánként: szójababért 42 p-t, ricinusmagért 63 p-t, napraforgó magért 35 pengőt vasuti állomáson vagonba rakva A tavaszi olajlenmag bevétési árát a folyó gazdasági évre 60 pengőben állapították meg. A termelők külön kedvezményt és kölcsönvetőmagot kapnak.

Hirdetmény.

Mindazon adózók, akiknek háztartásában az 1940. év végén két-tónél több törvényes, törvényesített, mostoha, vagy örökbe fogadott kiskorú gyermek és unoka és a családfő a jövedelemadóknak egyáltalán nem alanya, adómérseklés elnyerése végett folyó hó végéig jelentkezzenek az 1. számú adóügyi irodában.

Endrőd, 1941. április 5.

Községi Előjáróság.

Teleki Pál

emlékének hódolt április 5-i közgyűlésén Endrőd község képviselőtestülete. Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést. Meghatott szavakkal ismertette az ország népét ért váratlan szörnyű csapást a magyarság nagy fiának a világhírű államférfiú és

Gróf Teleki Pál — a magyar

Csonka hazánk történelmének utolsó évtizedében a trianoni korszak első évtizede sötétségéből és nyomoruságából való lassú, fokozatos és virradásszerű kigazolást állapíthatunk meg. Ez a fejlődés fokozatos megerősödést jelent kulturális, gazdasági és honvédelmi téren és az utolsó években abban kulminált, hogy az ország jelentős gyarapodást ért el. E fejlődésnek igen hathatós tényezői voltak — az Ur-Isten állandóan velünk lévő kegyelmén kívül — azok az államférfiak, akik felelősek, hogy a trianoni nyomoruságból igen is ki lehet jutni, ha minden erőnket összeszedjük, külpolitikailag helyesen tájékozódunk és barátokat szerzünk. Ennek a működésnek szolgálatában állottak boldog emlékü Gömbös Gyula, Darányi Kálmán, Imrédy Béla, Kánya Kálmán, gróf Csáki István és mondhatjuk, hogy ezt a fejlődést betetőzte, teljessé tette a 3-án tragikus körülmények között hirtelen elhunyt gróf Teleki Pál miniszterelnök.

Gróf Teleki Pál jelentette a nemzet részére hazánk megerősödésének kifejlődését, mert az Ő lángesze, izzó hazaszeretete, kimondhatatlan szorgalma, munkabírása, önzetlen és mindenre kiterjedő nagy önfeláldozó munkássága, puritán lelki tisztasága, mélységes vallásos érzülete, életkörével járó tapasztalatai és bölcsessége ebben a megcsonkított hazában a biztonság és nyugalom kellemes érzéseit teremtette meg. Megteremtette akkor amikor országunk határait köröskörül egy újabb világháború lángnyelvei nyaldossák, amikor az egész világ recseg-ropog szerkezetében, amikor órák, napok alatt a történelem szekere olyan száguldó rianással haladt, mint máskor évtizedek és évszázadok alatt tudott csak előremenni és amikor egyik percről a másikra történelmi országok pusztultak, szüntek meg. Ezekben a szédületes változásokban, melyek a magyar nemzetet igen közelről érintették, minden józan magyar embernek megmegremegett a szívelelke a szokatlan fordulatokon, de megnyugodott abban a pillanatban, amikor feltekintett az ország hánykódó hajójának

tudósnak, a magyar kormány tüneményes képességű elnökének hirtelen elmulását és felhívta a képviselőtestületet, hogy mélységes gyásza és az elhunyt iránt érzett hódolatának kifejezésül — állva hallgassa meg Harsányi László főjegyző beszűzött szavait, amelyeket a következőkben hozunk:

revizió apostola nincs többé.

kormányrudjához, ahol olyan államférfit látunk a posztján, aki ezt a kormányrudat biztos kézzel irányítja a világpolitika zajló tengerén és ahol a kormányzás élén egy bölcs lángeszű, feltétlenül higgadt államférfiú: gróf Teleki Pál miniszterelnök állott. Ilyenkor megpihent a kétkedő és aggódó magyar, mint csecsemő édesanyja emlőjén.

Ebből a szempontból vizsgálva miniszterelnökünk halálát érthető az a mélységes, őszinte megdöbbenés, mely torkunkra forrasztotta a szót, megzavarta szívünk működésünket s mondhatni, egy percig megállította lélegzetünket is. Hinni sem akartuk, hogy egy olyan államférfiú, akinek egész élete fegyelmezettséget, a felelősségtudat biztonságát, az élő példát és szigorú következetességet mutatja, ezekben a súlyos pillanatokban senkitől nem gyanítva, dobta el az életet magától.

Végzetes és tragikus eset! Mi katolikus magyarok semmi szín alatt nem tudjuk hitvallásunk világánál ezt az eseményt megérteni, mérlegelni. Fáj, sír, zokog a lelkünk, különösen akkor, ha meggondoljuk, hogy előző este meggyónt szeretett cserkésztsíztjei között. Gyóntató atyjával még hosszasan tárgyalt s hazatérve inasának utasításokat adott cserkészruhájának előkészítésére, hogy 3-án reggel a cserkésztsíztjeivel közös szentáldozáson vehesse magához az Élet Urát: Krisztust. Ilyen magasztos elgondolások és előkészületek után, hihetetlennek és érthetetlennek látszik a bekövetkezett esemény és az Ur-Istennek kifürkészhetetlen rendeltése, hogy kegyelmi ténykedését teljesíteni miért nem tudta. Nem tudhatjuk a feleletet megnyugtató módon megadni. Ezt csak emberileg és magyar szempontból kísérelhetünk megmagyarázni. Nem történhetett más, minthogy az állandó testetleket örlő, kínzó, gyöttrő munka, tépelődések elemésztezték erejét, megtörték idegzetét és hihetetlen zavaros lelkiállapotba kerülve úgy vélte, hogy minden valószínűség szerint a szomszédos Jugoszláviával kapcsolatos hely-

zetből folyó rendkívül súlyos kérdések az ország függetlenségének esetleges kockázatásával járó óriási feladatok megoldása erejét túlhaladja. Halálával, vérevel kifejezést ohajtott adni életében állandóan hirdetett azon elvének, hogy a hazát nemcsak szeretni, hanem életünkkel és vérünkkel megvédeni is kell. Ebben a magasztos elgondolásban halt Ő meg, hogy ezen cselekedetével is példát mutatson a magyarságnak az összefogásra, áldozatkészségre és magyar mivoltunknak mindennél előbbrevaló helyezésére. Beszédeiben tépelődésének, töprengésének, kínzó gyötrelmének számtalanszor kifejezést adott rámutatott arra, hogy a magyar nemzet nem kellően értékeli az ő aggodalmait a nemzet sorsáért. Ez a meg nem értés az utóbbi időben keserű meggyőződést váltott ki belőle, hogy a mai nemzedék nem érti nagyszerű hivatását a Duna-medencében, nem tud vagy nem akar több és jobb magyar lenni, s eszét, szívét, munkáját — a nemzeti közösség hasznára önzetlenül kifejezni, — és mert nem látta megszületni azt az erős összetartó, kézt a kézbe tevő magyar nemzetet, melyre ezekben a súlyos válságos pillanatokban a nemzet jövője élete és fennmaradása szempontjából elengedhetetlenül szükség van, ez a honfiúi fájdalom kifárasztotta, elégette és megemészte lelki erejét. Azt hitte, hogy atyai bölcs, higgadt, soha meg nem szünő tanításai és szavai ennek a nemzetnek már nem használnak és odaadta utolsó figyelmeztetésül legnagyobb kincsét: az életét, hogy önmagára és kötelességteljesítésre ébredjen a keresztény magyarság.

Emberileg így lehet megközelítő okát keresni ennek a tragikus és önfeláldozó példaadásnak és így is kellett történnie, mert igazi hazaszeretettől lángoló egyéniséggel, lelkével és következetes életével csak ez az egyetlen megokolás függhet össze.

Áldozatos szeretetét, dicső emlékét szívünkbe zárjuk, tanításait befogadjuk s fogadalmat teszünk, hogy mindezeket megőrizzük és erőnkhez képest megtartjuk. Fájdalmunkra, zokogó lelkünkre-szívünkre az Ur-Istennél keresünk vigasztalást s néhány pillanatra magunkbarokadva fohászodjunk a Mindenhatóhoz lelkiüdvéért, országunk felzaklatott nyugalmanak elcsitulásáért. (Csend.) Áldás és béke emlékének!

Vonatközlekedés.

Gyomáról Budapest felé déli 12 órakor gyors, este 23.30-kor személyvonat indul. Békéscsaba felé hajnali 3.20-kor személy, délután 17.20-kor gyorsvonat indul. Dévaványa felé 3.42, 14.21 és 17.41-kor indul a motorvonat.

NÉPMOZGALMI ADATOK

március hóról.

Született: Uhrin Mihály munkás és Pelyva Mária leánya: Gizella, Dógi János zenész és Knap Anna leánya: Erzsébet Mária, Gyuricza Gyula szabó és Kiszely Margit leánya: Éva Magdolna, Farkasinczki Mihály csizmadia és Timár Eszter leánya: Éva, Ádám Ferenc fmunkás és Megyeri Eszter fia: Sándor, Hornok Imre fműves és Julis Veronika leánya: Éva Gizella, Bagó Mihály fmunkás és Hornok Ilona fia: György Imre, Szabó Gergely fműves és Timár Ilona leánya: Éva Mária, Farkasinczki Gyula zenész és Liziczai Erzsébet fia: Gyula Zoltán, Pintér Vendel fműves és Hunya Katalin fia: József István, Varju Miklós szabó és Szabó Mária fia: Miklós, Fagyas Mátyás fműves és Tóth Eszter fia: Mátyás, Uhrin Imre fműves és Hegedüs Brigitta leánya: Mária Magdolna.

Házasságot kötött: Lócskai Pál fműves és Csuvár Veronika, Fülöp Miklós cipész és Uhrin Margit, Tóth Imre munkás és Fábrián Irén.

Jegyesek: Gellai Ignác fműves és Varga Etelka, Böröczki Gyula fműves és Pap Etelka, Hanyecz Sándor fműves és Gyuricza Gizella Anna, Varju Vince fműves és Kelemen Eszter, Hornok László fműves és Timár Eszter.

Meghalt: Csikkely Irén 6 hónapos tüdőlobban, Barják János 74 éves agykori gyengeségben, Varju Dávid 75 éves gyomorfekély, Sóczó Jenő 3 hónapos tüdőgyulladásban, Nándori Lajos 34 éves tüdőgümőkórban, Dinya Mária, élt 1 és 1/4 órát koraszülésben, Dávid Borbála 84 éves agykori gyengeségben, Vaszkó Sándor 45 éves tüdőgümőkórban, Timár Lajos 53 éves szívszélhűdésben, Farkas Miklós 63 éves szervi szívbajban, László Ilona 60 éves mellrákban, Kiszely Erzsébet 71 éves tüdőgümőkórban, Jákói Mihály (Jambrik) 47 éves tüdőgümőkórban, Czmarkó Mária 78 éves agykori gyengeségben, Talán András 67 éves tüdőgümőkórban, Koloh Katalin 4 hónapos tüdőlobban.

Hirdessen lapunkban

ADÓKEDVEZMÉNYEK A FÖLDADÓNÁL

Az adók legfőbb célja az államháztartás viteléhez szükséges pénzeszegek előteremtése. E legfőbb cél mellett a szociális, közgazdasági, termeléspolitikai célokat az adórendszerek főként különféle adókedvezmények útján szolgálják. Adókedvezmények nyújtása anyagi áldozatot jelent az állam részéről, mert az állam lemond bizonyos bevételekről különböző közérdekű célok érdekében.

A magyar adórendszer adókedvezményeit vizsgálva, a földadónál több jelentős adókedvezményt emelhetünk ki.

A terméketlen földterületek,

amelyeket nagy költséggel tettek használhatókká, a használhatóság beálltától számított 15 évig mentesek a földadó alól.

Az erdőterületek

amelyeket közérdekből telepítettek be, ideiglenese adómentesek.

Gyümölcsstermelés

Előmozdítása érdekében kiadott rendelkezés szerint a gyümölcsfával beültetett területek földadója a gyümölcsfák termővé válásáig nem változtatható. Ez annyit jelent, hogy ha a gyümölcsfával beültetett területek azelőtt nem voltak tárgyai a földadónak, a termővéválásig adómentesek maradnak. Abban az esetben pedig, ha a gyümölcsfával beültetett területeket azelőtt valamelyik más művelési ágban használták, a termővéválásig nem a kertekre nézve megállapított kataszteri jövedelem, hanem a beültetés előtti művelési ágra megállapított alacsonyabb kataszteri tiszta jövedelem után kell kivetni a földadót.

A telepítési törvény

alapján alakított birtok három évig mentes a földadó alól, ha a birtokos más községből költözött abba a községbe, amelynek határában a birtokot szerezte.

Elemi csapások

által a földbirtok termésében okozott rendkívüli károk, ha azok kellő gondosággal nem voltak elháríthatók, a kivetett földadó és járulékaiknak egészben vagy részbeni elengedésére adnak igényt. A régi rendelkezések szerint adóelengedésnek csak akkor volt helye, ha az elemi csapás által sújtott termésnek legalább egyharmada elpusztult. Az egyenesadókról szóló 1940.

évi XXII. tc. újból szabályozta ezt a kérdést és lehetővé tette az adóelengedést már akkor is, ha a termésnek egynegyede pusztult el. Abban az esetben, ha az elemi csapás a termésnek egynegyedrészt semmisített meg, 25%-os földadóelengedésnek van helye, ha felét, a földadó 50%-a, ha háromnegyedét, a földadó 75%-a engedhető el. Amennyiben a termés teljesen megsemmisül, a károsult földrészek terhére előírt összes földadót és járulékait törölni kell. Az új szabályozás lényegesen kedvezőbb a földbirtokosok szempontjából, mint a régi volt, mert nem harmadrészekben, hanem negyedrészekben állapítja meg a kárt s így arányosabbá teszi a földadó törlését.

A károjelentések

megkönnyítéséről is gondoskodott az 1940. évi XXII. tc. A kárt ezenkívül nemcsak a károsult földbirtok tulajdonosa, hanem a földbirtok bérlője is. A kisebb birtokosok, vagyis azok, akiknek kataszteri tiszta jövedelme 1000 pengőn alul van, az elemi károokra vonatkozó bejelentésüket két képviselő útján közösen is megtehetik. Képviselő azonban csak az lehet, aki maga is birtokos vagy bérlő abban a dűlőben, amelyben a megbízóknak károsult birtokuk van.

A kisebb földbirtokosok

földadóját az állam megtéríti. E rendkívül nagy jelentőségű szociális rendelkezés értelmében az állami földadót meg kell téríteni annak a földbirtokosnak, akinek az egy község területén lévő összes földbirtoka után megállapított kataszteri tiszta jövedelme 116 pengőt nem halad meg.

A hadirokkantak

hadiözvegyek és hadiárvak, valamint a vitézségi éremtulajdosok és tűzharcosok a földadónál is kedvezményben részesülnek. A kedvezmény mértéke egyrészt a kivetett adó összegétől, másrészt attól függ, hogy a kedvezményre jogosult I., II., III. vagy IV. járadékosztályú hadirokkant, vagy pedig hadiözvegy, illetőleg vitézségi éremtulajdonos vagy tűzharcos.

Az állatárak.

jelentősen emelkedtek a környék vásárjain. Különösen a választási malacok keltek magas áron. A hizott sertésekért külön felárat kapnak a hizlalók.

Kiáltvány

Amióta a háboru tüze fellángolt Európában, állandóan az a törekvés vezetett, hogy Magyarországot és gondjaimra bizott népét, amely az 1914—18. évi világháboruban olyan bőven ontotta vérének és amelynek a háboru után olyan súlyos megpróbáltatásokat kellett elviselnie, lehetőleg megóvjam az újabb vérvesztésektől és szenvedésektől. Minthogy a világháboru után az akkor végleg kimerült, elalélt és félrevezetett nemzettől minden harc nélkül ragadtak el olyan területeket, amelyeket népünk ezeréves munkája és annyi áldozata szentelt magyarrá, az volt a meggyőződésem, hogy az igazság jogán a jóvátételnek is harc és küzdelem nélkül kell megtörtennie.

E meggyőződés szellemében a dunavölgyi békét kívánta szolgálni az a szerződés, amelyet a múlt év decemberében az akkori Jugoszláviával, annak akkor béke szándéku kormányával kötöttünk.

Március hó 26-án Jugoszlávia törvényes államfőjét erőszakkal elmozdították helyéről, békés szándéku kormányának tagjait börtönbe vetették. Ezt az erőszakos változást, úgy látszik, ugyanazok az erők készítették elő és hajtották végre, amelyek 1914-ben egyszer már annyi könnyet, vért és szenvedést zudítottak Európára. Most sem a béke fenntartását, a jószomszédi viszony keretében megteremthető megegyezést akarták, hanem ellenkezőleg, azt, hogy a háborút Európának erre a részére is kiterjesszék. Ezért idéztek fel szándékosan összeütközést a nagy német és olasz nemzetekkel, amelyekhez bennünket a belső barátság szálain kívül a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozásunk kötelekei fűznek.

Az új belgrádi rendszer katonai erőket vonultatott fel határainkon s ezzel szemben Magyarország csak akkor tett védelmi intézkedéseket, amikor sorozatos légi támadások érték az ország területét és határunkon betöréseket kíséreltek meg, ami ellen kormányom ismételten hiába tiltakozott.

A rohamosan lejátszódó események új helyzetet teremtek. A horvát nép vezeterei — látva az új belgrádi rendszer politikájának végzetes következményei — kimondották Horvátország önállóságát és függetlenségét. Őszinte örömmel üdvözljük ezt az elhatározásukat, amelyet a magunk részéről mindenben tiszteletben tartunk. Ezer évig éltünk jóban, rosszban együtt a horvát nemzettel, egymást megbecsülve és bajban támogatva s azt kívánjuk, hogy a nemes horvát nép találja meg állami önállóságában holdogulását és jólétét.

A független és önálló horvát állam megalakulásával Jugoszlávia megszűnt létezni és alkotó elemeire bomlott.

Ezzel egyidejűleg parancsoló kötelességünké vált, hogy a Magyarországtól 1918-ban elszakított terület és az azon nagy tömegben élő magyarság sorsának és helyzetének biztosítását újból kezünkbe vegyük. Olyan szent nemzet kötelesség ez, amelyet haladéktalanul teljesítenünk kell. Ezért még a mai napon parancsot adok katonáimnak, hogy a Délvidéken élő magyarságot az anarchia pusztításaitól megóvjuk. Katonáim akciója nem a szerb nép ellen irányul, amellyel nincs vitánk és amelyel a jövőben békében akarunk élni.

Szeretettel és örömmel köszöntöm hozzánk visszatérő s oltalmunk alá vett véreinket. Isten áldását kérem a magyar nemzetre és a hazára!

Kelt Budapesten, 1941. évi április hó 10-én.

Horthy Miklós s. k.
Bárdossy László s. k.

A honvéd vezérkar főnöke jelenti:

A legfelsőbb Hadúr parancsára a honvédség csapatai a trianoni határt Duna—Tisza közén és a Baranyai háromszögben mindenütt átlépték.

Felelős szerkesztő:

CSERNUS MIHÁLY

Felelős kiadó:

WALTHIER GYÖRGY

Nyomatott

NÁDUDVÁRY MIHÁLY

»PETŐFI« könyvnyomdájában
GYOMÁN.